

БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Д.В. Каменський

«30» серпня 2022 року

**ПРОГРАМА
ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ (ПІДГОТОВКА ЮРИДИЧНИХ
ДОКУМЕНТІВ)**

для здобувачів другого рівня вищої освіти

Спеціальність 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма Право
(назва освітньої програми)

Факультет Гуманітарно-економічний
(назва факультету)

Запоріжжя, 2022 рік

Розробники: д. юрид.н., професор Дмитро КАМЕНСЬКИЙ

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Право» та схвалено на засіданні кафедри правознавства

від “30” серпня 2022 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри _____ (Каменський Д.В.)

© Каменський Д.В., 2022

©БДПУ, 2022

1. Вступ

Метою практики, пов'язаної зі складанням юридичних документів, є: узагальнення та систематизація набутих здобувачами освіти теоретичних знань матеріально-правових та процесуально-правових аспектів в галузі цивільного, кримінального та адміністративного права, цивільного та кримінального судочинства; вироблення вміннь та навичок застосування одержаних знань в практичній діяльності судових органів; підвищення здатності до фахового працевлаштування, вміння складати та використовувати юридичні документи різного рівня складності.

Попередніми вимогами для проходження практики в судових органах та досягнення її цілей, насамперед, є: опанування навчальних дисциплін «Юридична деонтологія», «Судоустрій в Україні», «Адміністративне право», «Кримінальне право», «Кримінальне процесуальне право», «Криміналістика».

Анотація освітнього компонента. Практика, пов'язана зі складанням юридичних документів, є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки здобувачів освітнього ступеню «Магістр» за спеціальністю 081 «Право», який спрямований на закріплення теоретичних знань, набуття нових та удосконалення одержаних здобувачами освіти практичних навичок за період навчання. Практику в правоохоронних органах проходять здобувачі освіти за ОР «Магістр» спеціальності 081 «Право» у другому семестрі денної та заочної форми навчання.

Тривалість практики в судових органах визначається згідно з навчальними планами.

Завдання (навчальні цілі) практики з юридичними документами: формування наукових знань про документ в єдності його інформаційної та матеріальної складових, закономірностей створення та функціонування документів у суспільстві; дослідження історії документів як інформаційного ресурсу суспільства; теоретичне обґрунтування документальних процесів; вивчення загальноосвітніх здобутків у дослідженні документації та гармонізація вітчизняних методик роботи з документацією з міжнародними стандартами; вивчення правових аспектів створення, функціонування, зберігання документів та доступу до їх інформації; забезпечення соціуму високоякісною та повноцінною документною інформацією; ефективне функціонування документів у суспільстві; уміння складати юридичні документи, аналізувати їх зміст та застосовувати на практиці.

2. Схема формування підсумкової оцінки та організація оцінювання практики

Максимальна підсумкова оцінка за практику становить 100 балів, які здобувач освіти може одержати за результатами підсумкового оцінювання.

Підсумкова оцінка формується шляхом додавання кількості балів, одержаних за кожним із компонентів підсумкової форми оцінювання. Оцінка за кожним із компонентів підсумкової форми оцінювання, що є нижчою за мінімальний пороговий рівень, до підсумкової оцінки не додається.

Формою підсумкового оцінювання практики є *диференційований залік*.

Формування остаточної оцінки за практику передбачає попереднє ознайомлення керівника практики від кафедри зі **звітними документами**, які здобувачі освіти зобов'язані надати по закінченню терміну практики. Такими документами є:

- 1) **ХАРАКТЕРИСТИКА**, видана керівником практики від бази практики;
- 2) **ЗВІТ** про виконання програми практики;
- 3) документ (-ти), складений (-і) за підсумками виконання індивідуального завдання (факультативно).

Характеристика складається та підписується керівником практики від бази практики та скріплюється печаткою відповідного правоохоронного органу. Характеристика повинна містити загальну інформацію про проходження практики здобувачем освіти, про обсяг виконання програми практики та знання і навички, отримані здобувачем освітніми

підсумками проходження практики. В характеристиці обов'язково вказується оцінка («відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно»), яка рекомендується керівником практики від бази практики за підсумками проходження здобувачем освіти практики.

Звіт про виконання програми практики має містити відомості про виконання здобувачем освітніх завдань практики, передбачених цією програмою.

Звіт про проходження практики підписується керівником практики від бази практики та скріплюється печаткою суду.

Документ (-ти), складений (-і) за підсумками виконання індивідуального завдання формулюються здобувачем освіти за формою, визначеною керівником практики від кафедри, та згідно встановлених ним вимог.

До звітних документів про проходження практики можуть додаватися окремі матеріали, пов'язані з виконанням програми практики та індивідуального завдання.

3. Структура та зміст практики, пов'язаної зі складанням юридичних документів

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття та загальна характеристика юридичного документа	5
2	Загальна організація діяльності суду та інших відомств	5
3	Поняття та елементи позову, відзиву на позов	5
4	Особливості складання апеляційної скарги	5
5	Особливості складання нотаріальних документів	5
6	Особливості складання цивільного договору	5
7	Документи у сфері господарювання	5
8	Практичне використання складених юридичних документів у різних сферах	25
	Всього:	60

4. Організація практики, пов'язаної зі складанням юридичних документів

Здобувачі освіти допускаються до проходження практики на підставі наказу ректора Університету про її проходження. Проект наказу розробляється кафедрою, відповідальною за організацію та керівництво практикою в судових органах, і містить інформацію про:

- а) терміни проходження практики;
- б) розподіл здобувачів освіти за базами практики;
- в) керівників практики від кафедри, за якими закріплюються здобувачів освіти (групи здобувачів освіти);
- г) осіб, відповідальних на кафедрі за загальну організацію та навчально-методичне забезпечення практики,
- г) терміни захисту практики та звітності за результатами її проведення.

Розподіл студентів між відповідними базами практики відбувається з урахуванням заяв здобувачів освіти, які подаються на кафедру, що здійснює навчально-методичне та організаційне забезпечення проведення практики в термін, визначений директором НН Інституту права, але не пізніше, аніж за місяць до початку практики.

На підставі наказу ректора Університету про проходження практики кафедра готує направлення на практику, які подаються до відповідного ПО для подальшої організації практики на базах практики.

Організацію та керівництво практикою забезпечує кафедра правознавства БДПУ.

Згідно з розподілом педагогічного навантаження на кафедрі визначаються викладачі - керівники практики від кафедри, за якими відповідно до наказу ректора Університету про

проходження практики безпосередньо закріплюються конкретні студенти чи групи студентів.

Керівники практики від кафедри зобов'язані:

- своєчасно розробити проект наказу про проходження практики в судових органах, який подається на затвердження ректору Університету;
- провести консультацію, на якій ознайомити здобувачів освіти з: метою, завданнями, змістом та порядком проходження практики; індивідуальними завданнями практики; вимогами охорони праці; системою звітності та критеріями оцінювання результатів практики; вимогами щодо оформлення звітних документів;
- здійснювати контроль за проходженням здобувачами освіти практики в базових установах, контактувати з керівниками практики від баз практики з питань її проведення;
- прийняти звітні документи за результатами виконання завдань практики та взяти участь у підсумковому оцінюванні практики;
- скласти звіт про результати проходження практики здобувачами освіти, подати його на розгляд кафедри з пропозиціями щодо удосконалення організації та проведення практики.

Організацію та керівництво практикою в ПО, а також контроль за її проведенням на базах практики здійснюють керівники від бази практики.

Керівник практики від бази практики зобов'язаний:

- визначити робоче місце здобувачів освіти на час проходження практики, визначити послідовність її проходження згідно з робочою програмою практики;
- ознайомити здобувачів освіти з правилами внутрішнього трудового розпорядку ПО та вимогами охорони праці, забезпечувати і контролювати дотримання таких вимог здобувачами освіти;
- ознайомити здобувачів освіти із законодавством, яке регулює діяльність ПО, насамперед, з локальними нормативними актами, структурою ПО, організацією діяльності та завданнями його окремих структурних підрозділів, функціональними обов'язками працівників ПО;
- надавати здобувачам освіти можливість ознайомитися з прийомами, якими користуються працівники ПО при розгляді конкретних категорій судових справ, бути присутнім у судових засіданнях та інших практичних заходах, знайомитися із окремими процесуальними та іншими документами;
- проводити із здобувачами освіти заняття з конкретної тематики за участю керівників та працівників структурних підрозділів з метою ознайомлення з кращим досвідом роботи ПО та більш поглибленого вивчення окремих напрямків його роботи;
- контролювати правильність виконання здобувачами освіти доручень, ведення щоденника та складання звіту про проходження практики; по закінченню практики надати здобувачам освіти характеристику та підписати звітні документи;
- повідомляти керівника практики від кафедри про допущені здобувачами освіти порушення правил внутрішнього трудового розпорядку, невиконання ним завдань практики тощо.

Здобувач освіти при проходженні практики зобов'язаний:

- до початку практики ознайомитися з робочою програмою практики, отримати від керівника практики від кафедри консультації щодо її завдань, змісту, порядку проходження, захисту, вимог до оформлення звітних документів з практики, отримати індивідуальне завдання;
- своєчасно прибути до відповідної бази практики, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку й вимогами охорони праці та неухильно їх дотримуватися;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені робочою програмою практики, і нести відповідальність за їх виконання;

- виконувати доручення керівника практики від бази практики, якщо вони видані в рамках його повноважень і є частиною завдань практики;
- одержати від керівника практики від бази практики письмову характеристику з оцінкою результатів проходження практики;
- дотримуватись вимог законодавства про захист персональних даних.

5. Особливості організації, проходження та оцінювання практики, пов'язаної зі складанням юридичних документів, із застосуванням технологій дистанційного навчання

Кафедра, відповідальна за проходження практики, зобов'язана:

а) визначити список здобувачів освіти, які будуть проходити практику із застосуванням технологій дистанційного навчання, та керівників практики від кафедри щодо окремих груп здобувачів освіти;

б) підготувати наказ про проходження практики, вказавши в ньому, які саме здобувачі освітимають проходити практику із застосуванням технологій дистанційного навчання, та надіслати їм електронну форму наказу;

в) провести у формі відеоконференції (зокрема на базі платформи ZOOM) загальну консультацію щодо особливостей проходження здобувачами освіти практики із застосуванням технологій дистанційного навчання;

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

а) провести консультацію у формі відеоконференції для закріпленої за ним групи здобувачів освіти, конкретизувавши особливості проведення практики із застосуванням технологій дистанційного навчання;

б) надіслати здобувачам освіти необхідні матеріали для виконання ними завдань практики;

в) протягом встановленого терміну проходження практики здійснювати комунікацію зі здобувачами освіти, надаючи їм у разі необхідності індивідуальні консультації;

г) прийняти від здобувачів освіти надіслані у електронній формі матеріали практики та перевірити їх до дати проведення підсумкового оцінювання практики;

г) відповідно до наказу взяти участь у підсумковому оцінюванні практики як один із членів комісії, яка приймає залік.

Здобувач освіти, що має проходити практику в судових органах із застосуванням технологій дистанційного навчання, зобов'язаний до початку проходження практики ознайомитись:

а) з наказом про проходження практики;

б) з програмою практики в правоохоронних органах;

в) взяти участь у загальній консультації, що проводиться кафедрою;

г) взяти участь у консультації, що проводить викладач, визначений в наказі як керівник практики від кафедри щодо окремої групи здобувачів освіти;

г) одержати від керівника практики від кафедри необхідні матеріали для виконання ним завдань практики.

Здобувач освіти, що проходить практику в із застосуванням технологій дистанційного навчання, зобов'язаний під час проходження практики:

а) опрацювати положення законодавства, зокрема, в частині його положень щодо діяльності ПО;

б) подивитись не менше чотирьох трансляцій судових засідань у кримінальних справах та не менше двох судових засідань у цивільних справах; архів засідань, що відбулися (див. за посиланням: <https://court.gov.ua/affairs/online/>);

г) виконати індивідуальне завдання; зміст індивідуального завдання, необхідні матеріали для його виконання визначаються керівником практики від кафедри;

д) скласти та презентувати позови та інші процесуальні документи, визначені керівником практики;

е) вести щоденник практики, в якому фіксувати реальне виконання зазначених вище завдань в межах кожного з робочих днів, передбачених наказом в межах терміну проходження практики (крім суботи та неділі).

Опанування програми практики також може здійснюватися в наступних формах:

а) онлайн-семінари та онлайн-тренінги з керівниками практики з питань організації роботи окремих ПО та їх структурних підрозділів та інших питань його діяльності;

б) вивчення матеріалів судової практики щодо окремих категорій кримінальних, цивільних проваджень та у справах про адміністративні правопорушення з використанням єдиного реєстру судових рішень та/або офіційних інтернет-сторінок судових органів тощо;

в) підготовка проектів документів, рішень, інших матеріалів, пов'язаних із розглядом конкретної справи;

г) інших формах опанування програми практики, узгоджених з керівником практики від кафедри.

6. Особливості оцінювання практики із застосуванням технологій дистанційного навчання

По завершенню практики, здобувач вищої освіти, що проходив практику в судових органах із застосуванням технологій дистанційного навчання, має підготувати і надіслати на електронну пошту керівника практики від кафедри документи згідно з цією програмою:

а) звіт про проходження практики в судах; в ньому в довільній формі викласти відомості про виконання завдань практики, власні оцінки та висновки про її проходження із застосуванням технологій дистанційного навчання;

б) документ (-ти), складений (-і) за підсумками виконання індивідуального завдання, наприклад, анкети, заповнені при виконанні індивідуального завдання;копії вироків, за якими заповнювались анкети.

Після надсилання необхідних матеріалів на адресу керівника практики від кафедри здобувач освіти, що проходив практику в судових органах із застосуванням технологій дистанційного навчання, має взяти участь у відеоконференції, в межах якої відбудеться підсумкове оцінювання практики.

Про дату і час проведення відеоконференції, а також про посилання на неї здобувачі освіти мають бути повідомлені керівником практики окремим листом.

7. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
78-89	B	Добре	
65-77	C		
58-64	D	Задовільно	
50-57	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

		вивченням дисципліни	дисципліни
--	--	----------------------	------------

8. Рекомендовані джерела:

1. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 1.07.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
2. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів: затв. наказом Міністерства освіти України № 93 від 8 квітня 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
3. Положення про проведення практики студентів Київського національного університету імені Тараса Шевченка: затв. розпорядженням ректора Університету № 16 від 23 березня 2007 р. URL: <http://nmc.univ.kiev.ua/docs>
4. Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: затв. Вченою радою Університету 07 травня 2018 р. URL: http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf
5. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» в галузі знань 08 «Право» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: затверджений наказом Міністерства освіти та науки України № 1379 від 12.12.2018 р.
6. Розділ VIII Конституції України (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>);
7. Європейська конвенція з прав людини та основоположних свобод (ЄКПЛ) (ст.6) (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text);
8. Про судоустрій та статус суддів: Закон України № 1402-VII від 2.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
9. Положення про помічника судді: затв. Рішенням Ради суддів України 18.05.2018 № 21 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr021414-18#Text>
10. Положення про порядок створення та діяльності служби судових розпорядників: затв. Наказом Голови ДСА від 20.07.2017 № 815. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0815750-17#Text>
11. Інструкція з діловодства в місцевих та апеляційних судах України: затв. Наказом Державної судової адміністрації України 20 серпня 2019 року N 814. URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/media/2020/4/Instrukcia_dilovodctvo.pdf
12. Додатки до Інструкції з діловодства в місцевих та апеляційних судах України (у редакції від 03 червня 2020 року). URL: https://court.gov.ua/userfiles/media/media/2020/4/Dodatki_instrukcia_redakcia_03_06_20.pdf
13. Положення про автоматизовану систему документообігу суду: затв. Рішенням Ради суддів України від 26.11.2010 року № 30 в ред. Рішення від 2 березня 2018 року № 17. URL: <https://court.gov.ua/sudova-vlada/969076/polozhenniapsds/>
14. Типове положення про апарат суду: затв. наказом ДСА України від 08.02.2019 № 131. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0131750-19#Text>
15. Інструкція про порядок роботи з технічними засобами фіксування судового процесу (судового засідання): затв. наказом ДСА України від 20.09.2012 N 108 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0108750-12#Text>
16. Інструкція про порядок роботи з технічними засобами відеозапису ходу і результатів процесуальних дій, проведених у режимі відеоконференції під час судового засідання (кримінального провадження): затв. наказом ДСА України від 15.11.2012 N 155. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0155750-12#Text>
17. Організація судових та правоохоронних органів : підручник / І. Є. Марочкін, Л. М. Москвич, П. М. Каркач та ін.; за ред. І. Є. Марочкіна. Х.: Право, 2014. 448 с.
18. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 16. – Ст. 93.

19. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12 листопада 2015р. // Відомості Верховної Ради. – 2016. – № 6. – Ст. 55.
20. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 11, ст. 51
21. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. // Закон № 2136-VIII.
22. Про заходи щодо виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 № 220 “Про національне центральне бюро Інтерполу”: Наказ МВС України від 7 квітня 1993 року № 194 // <http://mvs.gov.ua>.
23. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р.// Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 22. – Ст.303.
24. Про національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015р. № 2822 // <http://www.rada.gov.ua>.
25. Про Національне Антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2015р. із змінами. Внесеними 26 квітня 2015р. // Голос України. – 2014. – №206.
26. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: Закон України від 24 січня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 6. – Ст. 35.
27. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року // Голос України. – 1993. – 6 серпня.
28. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовт. 2014 р. №1697-VII // Офіційний вісник України. – 2014. – № 87. – Ст. 2471.
29. Кушнарєнко Н. Н. Документоведєние: учебник / Н. Н. Кушнарєнко. – Изд. 2-є, перераб. и доп. – К. : Знання, 2000. – 460 с.
30. Рєдька К. Ю. Соціальні комунікації. Документна комунікація в системі інформаційного управління / К. Ю. Рєдька // Молодий вчений. – № 4 (44). – Квітєнь, 2017 р. – С. 108-113.
31. Красницька А. В. Юридичні документи : техніка складання, оформлення та редагування : посібник / А. В. Красницька. – 2-є вид., допов. і перероб. – К. : Парламент. видавництво, 2006. – 538 с.
32. Дємкова М., Фігель М. Інформація як основа інформаційного суспільства : поняття та правове регулювання. – Режим доступу : www.oa.edu.ua/loadnew/000/5.doc.
33. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Т. 650.
34. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. – Ст. 314.
35. Бартошек М. Римское право : понятия, термины, определения ; пер. с чеш. / Бартошек М. – М. : Юрид. лит., 1989. – 448 с.
36. Красницька А. В. Процесуальні акти кримінального судочинства : юридична техніка, шляхи вдосконалення : дисер. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Красницька Анжела Віталіївна. – К., 2008. – 256 с.

Інтернет-посилання:

1. Інформаційно-пошукова система «Законодавство України»: URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Офіційний сайт Верховного Суду. URL: www.scourt.gov.ua
3. Офіційний ресурс «Судова влада України. URL: <https://court.gov.ua>
4. Єдиний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua>
5. Сайт Державної судової адміністрації України. URL: <https://dsa.court.gov.ua/dsa>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

ЗВІТ
про проходження виробничої практики
здобувача другого рівня вищої освіти
_____ групи
Прізвище Ім'я По-батькові

1. Організація практики:

- період проходження практики;
- базовий орган практики і за ким конкретно закріплений студент (прізвище, ім'я, по батькові керівника навчальної практики).

2. Результати проходження практики.

Посада керівника бази практики

Підпис

Ім'я ПРІЗВИЩЕ